

29. Stöd till kompetensutveckling

Försättsblad

Åtgärden möter följande behov i behovsanalysen

Direkta effekter

- Konkurrenskraftigt jordbruk
- Affärsmässighet
- Prissvängningar
- Djurstallar
- Jordbruksmarkens produktionsförmåga
- Klimatanpassning
- Vilt
- Ny teknik och kunskapsspridning
- Samverkan jordbruk, rådgivning och forskning
- Jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan
- Inlagring av kol och växthusgasavgång från organogena jordar
- Förnybar energi och energieffektivisering
- Anpassad produktion till klimatförändringarna och minskad relativ påverkan på klimatet
- Minskad belastning på mark, luft och vatten
- Utveckling och spridning av kunskap om hållbar produktion
- Biologisk mångfald i slättbygd
- Genetisk mångfald
- Kompetens om biologisk mångfald
- Ekologisk produktion
- Värdefulla gräsmarker
- Underlätta generationsväxling
- Stärkt affärsmässighet på landsbygden
- Arbetsmiljö
- Attraktiv landsbygd
- Djurvälstånd och djurhälsa
- Kunskapssystemet, AKIS

Indirekta effekter

- Goda konkurrensvillkor

Största ändringarna jämfört med nuvarande utformning

- Dagens fyra delåtgärder slås ihop till en delåtgärd, kompetensutveckling.
- Dagens sex fokusområden slås ihop till tre fokusområden
 - Stärkt konkurrenskraft och ökad djurvälstånd
 - Miljö och klimat
 - Livsmedel och besöksnäring
- Generell landsbygdsutveckling avgränsas till insatser kopplade till livsmedel, exempelvis småskalig livsmedelsförädling, och besöksnäring på landsbygden.
- Enskild personlig rådgivning ska endast rymmas inom Område 2, Miljö och klimat.
- Målgrupper föreslås vara verksamma inom jordbruks-, trädgårds- skogsbruks- och rennäringsföretag samt företag inom hästnäringen med mer än 10 hästar. Område 3 omfattar även små företag på landsbygden inom livsmedels- och besöksnäringen. Målgruppen omfattar dessutom rådgivare, konsulter, entreprenörer, företag och organisationer som i sin verksamhet riktar sig mot verksamma inom de olika näringarna.

Särskilda överväganden

Landsbygdsnätverket ska brett samla olika aktörer med betydelse för kunskaps- och innovationssystemet. Nätverket har också som uppgift att kunskaper utbyts och byggs för att främja innovationsförmågan och innovationer. Därmed bidrar Landsbygdsnätverket, genom sitt breda kontaktnät till systemets aktörer, till ökad samverkan och en ökad spridning av kunskap och innovationer, både nationellt och internationellt. Landsbygdsnätverkets grupper, delnätverk och innovationssupport har också en möjlighet att bidra till att koppla ihop den gröna sektorn med andra sektorer. Inom Landsbygdsnätverket finns innovationssupporten för EIP Agri som i kontakterna med, och nätverkandet runt, innovationsgrupperna skapar underlag för lärande och kunskapsspridning.

Administrativa kostnaderna och konsekvenserna för stödmottagare och myndigheter

Stödmottagarperspektiv

Under nuvarande programperiod skickar sökanden in flera ansökningar för aktiviteter som har samma syfte och mål med anledning av de olika delåtgärderna. Förslaget om att minska antalet delåtgärder och fokusområden gör att sökanden kan samla flera aktiviteter under en och samma ansökan.

Generellt tillämpas förenklade kostnadsalternativ för att effektivisera handläggningsprocessen. Detta kan delvis ske genom att färre underlag behöver kontrolleras vid ansökan om utbetalning jämfört med om ansökan om utbetalning baseras på faktiska utgifter. Förslag finns på att använda en schablon för indirekta kostnader vilket innebär att schablonen ersätter beräkningar av indirekta kostnader och det administrativa arbete det medför.

Förtydligandet gällande kompetenskrav och stöd av mindre betydelse kan underlätta eftersom det blir tydligare för stödmottagaren vilka förväntningar som finns gällande krav på kompetens samt vilka regler som gäller för stöd av mindre betydelse.

Om förslaget gällande frivilliga deltagaravgifter genomförs kommer det underlätta för stödsökande i den mån att det minskar antalet kompletteringar och därav minskar mängden kontakt med myndigheten.

Det förslag till förenkling av insamlandet av deltagaruppgifter som ligger utanför arbetet med den strategiska planen kan leda till minskad administration för stödmottagarna.

Föreslagna förenklingar bedöms sammantaget kunna leda till betydande lättnader ur ett kundperspektiv.

Myndighetsperspektiv

Föreslagna förenklingar inom åtgärdsförslaget kan bidra till en betydande förenkling inom stödet i form av minskat antal ärenden, minskat antal kontroller och minskad andel IT-förvaltning.

Läsanvisning

Åtgärdsbeskrivningarna är skrivna i det mallformat som EU-kommissionen har tagit fram. Mallen har inte uppdaterats sedan den presenterades hösten 2018.

Det finns vissa skillnader mellan vilka indikatorer som ska användas om man jämför förslag från EU-kommissionen med det från rådet. Vi har valt att använda oss av rådets förslag.

För att kunna presentera beräkningsmodeller för enhetsbelopp och mål har antaganden gjorts. Vi vill särskilt poängtera att eventuella ersättningsnivåer eller budgetar som används i beräkningarna endast är antaganden och inte ska ses som förslag.

Kalkyler liksom beräkningar av förenklade kostnadsalternativ som presenteras i åtgärdsbeskrivningarna är endast preliminära.

Vissa delar av texterna kommer senare att flyttas till förordningen, föreskriften eller allmänna råd eftersom de är för detaljerade för den strategiska planen.

Åtgärdsbeskrivning för stöd till kompetensutveckling

Fond	Ejflu
Interventionstyp	Kunskapsutbyte och information
Territoriellt tillämpningsområde	Nationellt
Relaterade särskilda mål och där relevant sektoriella mål	Övergripande mål: Kunskap, innovation och digitalisering 1 Säkra skälig inkomst 2 Öka konkurrenskraften 3 Stärka jordbrukarna i livsmedelskedjan 4 Klimatåtgärder 5 Miljövard 6 Bevara landskap och biologisk mångfald 7 Främja generationsskifte 8 Levande landsbygder 9 Livsmedelskvalitet och djurvelfärd
Resultatindikatorer	R.1 Förbättrad prestation genom kunskap och innovation: Antal personer som får stöd för rådgivning, fortbildning, kunskapsutbyte eller deltagande i operativa grupper inom europeiska innovationspartnerskap eller andra samarbetsgrupper/åtgärder R.2 Kopplingar mellan rådgivning och kunskapssystem: Antal rådgivare som får stöd för att integreras inom kunskaps och innovationssystem inom jordbruket (AKIS)
Outputindikatorer för prestationsavslut	O.29 Antal fortbildnings- och rådgivningsinsatser eller fortbildnings- och rådgivningsenheter som får stöd inom ramen för EJFLU
Berättigade stödmottagare	Myndigheter, kommuner, regioner, föreningar, andra organisationer och företag som anordnar kompetensutveckling.

Beskrivning och syfte

Syftet med stöd till kompetensutvecklingen är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i strategiska planen samt bidra till uppfyllande av nationella mål och EU-gemensamma mål, direktiv och förordningar. I sin helhet ska åtgärden verka för en hållbar ekonomisk, miljömässig och social utveckling av landsbygden.

Åtgärden ska riktas till verksamma inom besöks-, jordbruks-, livsmedels-, ren-, skogsbruks-trädgårds (inklusive akvaponi)- och hästnäringen. Aktiviteterna ska bidra till ökad kompetens hos målgruppen, vilket främjar innovation, samarbete och utveckling av kunskap. Aktiviteterna kan även inspirera till att använda ny teknik och nya metoder utifrån ny kunskap från forskning och försök samt återföra kunskapsbehov till forskningen.

Stödet till kompetensutveckling kan lämnas genom utlysning, upphandling eller att myndigheten genomför verksamhet i egen regi. I många fall kommer stödmyndigheten att vara projektägare. Inom dessa projekt kan myndigheten upphandla olika typer av kompetensutvecklingsverksamhet samt genomföra verksamhet i egen regi.

Jordbruksverket är, förutom förvaltningsmyndighet, också sektorsansvarig myndighet för de svenska miljömålen inom jordbruksverksamhet. Av denna anledning kommer en stor del av verksamheten inom området Miljö och klimat att genomföras i egen regi av Jordbruksverket. Projektövergripande verksamhet samt verksamhet som bedöms mindre effektiv att upphandla eller utlysa kommer också att genomföras av respektive stödmyndighet.

Områdesindelning

Stödet till kompetensutveckling delas in i tre övergripande områden: *Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd* (Område 1), *Miljö och klimat* (Område 2) och *Livsmedel och besöksnäring* (Område 3).

Område 1 – Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd

Området omfattar insatser för ökad konkurrenskraft och djurvälstånd. En god djurvälstånd kan bidra till en ökad konkurrenskraft, eftersom friska, välmående djur ger förutsättningar för en ökad produktion. En god djurvälstånd ger även förutsättningar för minskad antibiotikaanvändning.

Aktiviteterna ska bidra till att verksamma inom jordbruks-, trädgårds- (inklusive akvaponi) och rennäringens företag ska få ökad kunskap eller praktiska exempel på hur de kan stärka sin konkurrenskraft.

Aktiviteter ska också bidra till att verksamma inom jordbruk, trädgård (inklusive akvaponi) och rennäring får ökad kompetens inom vattenhushållning och vattenförsörjning.

Aktiviteterna ska bidra till att verksamma inom jordbruks-, trädgårds- (inklusive akvaponi) och rennäringens företag samt företag och ideella föreningar med hästverksamhet med minst 10 hästar får ökad kunskap inom djurvälstånd.

Området omfattar även fortbildning och support av rådgivare inom näringarna.

De aktiviteter som genomförs inom området får omfatta ämnen som handlar om

- arbetsmiljö
- betydelsen av mångfald och jämställdhet för ökad kompetensförsörjning och attraktionskraft inom yrket
- digitalisering och ny teknik
- djurvälstånd och smittskydd

- företagsutveckling
- klimatanpassning
- nya odlings- och uppfödningssystem
- produktionsfrågor inom olika driftsgrenar
- riskhantering
- byggande av stall
- viltskador
- vattenförsörjning till djurhållning
- vattenhushållning, vilket omfattar att säkerställa rätt mängd vatten vid rätt tillfälle för grödans tillväxt, bärighet för maskiner och begränsad miljöpåverkan. Det innefattar åtgärder för markvård, dränering och bevattning
- regelverket för samfällda markavvattningsanläggningar.

Område 2 – Miljö och klimat

Område 2, Miljö och klimat, omfattar sex delområden: Greppa Näringen, Ett rikt odlingslandskap, Ekologisk produktion, Växtskyddscentralerna, Grundvillkor och Hållbart skogsbruk.

Stöd till kompetensutveckling inom området miljö och klimat, får lämnas för aktiviteter som bidrar till att verksamma inom jordbruks-, trädgårds- (inklusive akvaponi), skogsbruks- och rennäringsföretag samt företag och ideella föreningar med hästverksamhet med minst 10 hästar får ökad kunskap om nationella miljö kvalitetsmål och EU-gemensamma mål för miljö, klimat, förnybar energi och vattenkvalitet samt tillämpliga direktiv, förordningar och regler som anges i artikel 13 i förordning (EU) nr xxxx/xxxx, enligt tabell 1 nedan.

Aktivitetserna ska ge målgruppen praktiska och konkreta exempel på miljö- och klimatåtgärder som går att tillämpa på företagsnivå. Aktiviteterna ska även beakta företagets ekonomiska hållbarhet för att uppnå en ökad, konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion.

Området omfattar även fortbildning och support av rådgivare inom näringarna.

Stöd till kompetensutveckling för att bidra till begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och att främja hållbar energi, får lämnas för aktiviteter som handlar om

- allmän kunskapshöjning om kvävet eller kolets kretslopp på gården
- att bättre anpassa utfodringen till husdjurens behov av näringsämnen
- att anpassa gödningen med stall- eller mineralgödsel till grödornas växtnäringsbehov
- att röta stallgödsel
- att öka kunskaperna om och stimulera användning av klimat- eller energieffektiva tekniker eller metoder

- att öka kunskapen om och stimulera användning av åtgärder för att öka kolförråd i mark och vegetation
- att öka kunskapen om energieffektivisering eller produktion eller användning av förnybar energi
- hur företagen kan bidra till ett mer resurseffektivt jordbruk genom ökad användning av avfall, rest- eller biprodukter till energi
- vattenhushållning, vilket omfattar att säkerställa rätt mängd vatten vid rätt tillfälle för grödans tillväxt, bärighet för maskiner och begränsad miljöpåverkan. Det innefattar åtgärder för markvård, dränering och bevattning
- regelverket för samfällda markavvattningsanläggningar
- att öka kunskaperna om hur man kan förebygga effekterna av klimatpåverkan genom ståndortsanpassning, stormsäkring och ökad variation inom skogsbruket.

Stöd till kompetensutveckling för att främja en hållbar utveckling och effektiv förvaltning av naturresurser som vatten, mark och luft, får lämnas för aktiviteter som handlar om

- att anpassa utfodringen till husdjurens behov av näringsämnen
- att anpassa gödningen med stall- eller mineralgödsel till grödornas växtnäringsbehov
- åtgärder i fält som gynnar grödornas utveckling och ger ett effektivt upptag av växtnäring
- skyddsåtgärder som minskar transporten av fosfor eller kväve från fält eller hagar och reducerar övergödningseffekter i vatten eller hav
- att förbättra metoderna för lagring eller spridning av stallgödsel
- åtgärder i växtodling eller djurproduktion som ökar resurseffektiviteten och minskar övergödningseffekter i vatten eller hav
- allmän kunskapshöjning om kvävet eller fosfors kretslopp på gården
- att inom integrerat växtskydd, öka användningen av metoder som förebygger växtskyddsproblem eller behovsanpassar användningen av växtskyddsmedel
- att inom integrerat växtskydd, minska miljörisker vid användning av växtskyddsmedel inklusive minska negativ påverkan på pollinerare och nyttodjur
- att inom integrerat växtskydd, öka användningen av biologisk bekämpning, godkända lågriskämnena och allmänkemikalier eller hur man kan kombinera kemiska och mekaniska bekämpningsmetoder
- att minska hälsorisker för användare av växtskyddsmedel
- att bidra till att öka eller behålla markens bördighet eller till att minska markpackningen
- åtgärder i växtodlingen som gynnar rotutveckling eller mullhalt

- vattenhushållning, vilket omfattar att säkerställa rätt mängd vatten vid rätt tillfälle för grödans tillväxt, bärighet för maskiner och begränsad miljöpåverkan. Det innefattar åtgärder för markvård, dränering och bevattning
- regelverket för samfällda markavvattningsanläggningar
- information samt stöd till rådgivare om grundvillkor
- att underlätta omläggningen till ekologisk produktion
- att bidra till hur man i ekologisk produktion kan utveckla produktionsmetoder eller klara av produktionstekniska hinder.
- att öka kunskaperna om hur man kan minska negativ påverkan och skador på mark och vatten vid skogsbruksåtgärder

Stöd till kompetensutveckling för att bidra till skyddet av den biologiska mångfalden, förbättra ekosystemtjänsterna och bevara livsmiljöer och landskap, får lämnas för aktiviteter som handlar om

- hur man gynnar biologisk mångfald eller hur man restaurerar natur- eller kulturmiljöer
- hur man kan skapa förutsättningar för att öka den biologiska mångfalden i och vid åkermark
- hur betesmarker eller slåtterängar ska skötas för att gynna biologisk mångfald eller natur- eller kulturmiljöer
- hur man kan öka odlingen av bevarandevärda växtsorter
- åtgärder i jordbruket för att öka ett områdes naturvärden, kulturvärden eller sociala värden
- skogens och odlingslandskapets ekosystemtjänster eller dess gröna infrastruktur
- att öka kunskaperna om naturvårdande skötsel och ökad användning av alternativa skogsbruksmetoder för att kunna bidra till en större variation och mångfald i skogen
- att öka kunskaperna om hur man i samband med ordinarie skogsskötsel kan stärka förutsättningarna för biologisk mångfald i den brukade skogen. Detta genom att aktivt tillskapa strukturer och habitat.
- att öka kunskaperna om vilken hänsyn som behöver tas till natur, kultur- och sociala värden i skogen så att skogens alla värden ska kunna bevaras och utvecklas
- att öka kunskaperna om viltet som resurs och dess påverkan på skogens värden samt om olika åtgärder med syfte att öka fodermängden i landskapet.

Område 3 – Livsmedel och besöksnäring

Aktiviteterna ska bidra till att företag på landsbygden med verksamhet inom livsmedel och besöksnäring kan utvecklas, marknadsorienteras, finna nya marknader, öka antalet arbetstillfällen och ta tillvara landsbygdens resurser.

Aktiviteterna ska bidra till att främja och bevara ett levande och dynamiskt kulturarv inom mat- och livsmedelsframställning.

Aktiviteterna ska bidra till att verksamma inom livsmedelsproduktion och förädling av livsmedel ska få ökad kunskap eller praktiska exempel på hur de kan utveckla lokala marknader, lokal livsmedelsförsörjning och direktförsäljning från producent till konsument, förädlare och restauranger.

Området omfattar även fortbildning och support av rådgivare inom näringarna.

De aktiviteter som genomförs inom området får omfatta ämnen som handlar om

- arbetsmiljö
- betydelsen av mångfald och jämställdhet för ökad kompetensförsörjning och attraktionskraft inom yrket
- företagsutveckling
- lokal livsmedelsförsörjning och småskalig livsmedelsförädling
- matkultur och lokal matidentitet
- måltidsturism och destinationsutveckling
- marknadsföring, logistik och försäljning
- produktutveckling, utveckling av förpackningar och varumärken samt konceptutveckling
- vilt som mat
- utveckla nya tjänster.

Beskrivning av hur de tre områdena bidrar till att uppfylla kraven i artikel 13

Punkt i artikel 13	Stödet till kompetensutveckling	Privata aktörer/ nationella pengar
4a Grundvillkor	Område 2	X
4b Ramdirektiv för vatten 2000/60/EC	Område 2	
4b Utsläpp av luftföroreningar (EU) 2016/2284	Område 2	
4b Växtskyddsmedel (EC) 1107/2009	Område 2	
4b Skyddsåtgärder mot växtskadegörare	Område 2	

(EU) 2016/2031		
4b Bekämpningsmedel 2009/128/EC	Område 2	
4b Bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/43/EEC)	Område 2	
4b Bevarande av vilda fåglar (2009/147/EC)	Område 2	
4b Djursjukdomar (EU) 2016/429		X
4c Antibiotikaresistens		X
4d Riskhantering	Område 1	X
4e Innovationssupport	Område 1	
4f Digitalisering	Område 1	X

Tabell 1. Tabellen omfattar de olika krav som ställs i artikel 13 i förordningsutkastet till den strategiska planen (daterat 2019-12-04) gällande vad medlemsstater ska tillhandahålla kompetensutveckling inom, samt hur kraven uppfylls genom insatser inom stödet till kompetensutveckling eller genom den kompetensutveckling som finns att tillgå på den privata marknaden och/eller genom nationella medel.

Aktiviteter inom de olika områdena

För att förbättra spridning av kunskap och innovationer är det viktigt att arbeta med förutsättningsskapande aktiviteter, det vill säga att sammanställa och tillgängliggöra kunskap för utförare och målgrupp samt att fortbilda rådgivare. Sammanställning och tillgängliggörande av kunskap stärker möjligheterna för spridning av kunskap och innovationer. Informations- och demonstrationsaktiviteter, samt att ta fram, utveckla och testa rådgivningskoncept är del av de förutsättningsskapande insatserna.

Informations och demonstrationsaktiviteter

Informations- och demonstrationsaktiviteter kan avse fysiska informationsträffar och informationsmaterial i form av broschyrer och webbinformation, sammanställning och förmedling av kunskap och ny tillämpning av kunskap från forskning och försök till målgruppen. Dessutom kan stöd ges till demonstrationsgårdar och demonstrationsodlingar för att visa nya metoder och tekniker. Det kan också vara utveckling och uppdatering av IT-stöd eller digitala verktyg exempelvis för uppföljning av produktion och mätbara miljöåtgärder samt framtagning av metoder och fakta för systematiserad rådgivning. Aktiviteterna kan även omfatta att ta fram och testa nya koncept och metoder för kompetensöverföring.

Gruppaktiviteter

Kurser, studiecirklar, erfarenhetsgrupper och liknande gruppaktiviteter är aktiviteter som ska rymmas i stödet till kompetensutveckling.

Fortbildning av rådgivare, konsulter, entreprenörer, företag och organisationer som i sin verksamhet riktar sig mot verksamma inom jordbruk-, trädgård- skogsbruk- och rennäring och hästnäringen

Fortbildning av rådgivare är nödvändigt för att ge rådgivaren ökad kompetens, för att kunna erbjuda kvalificerade tjänster samt ge förutsättningarna för tillfredsställande kunskapsspridning till målgruppen. Genom fortbildning av rådgivare skapas förutsättningar för rådgivning på marknadens villkor. Fortbildning av rådgivare kan ske genom gruppaktiviteter och genom informations- och demonstrationsaktiviteter. Dessutom kan mentorsprogram för nya rådgivare, stöd till nätverk och annan samverkan och supporttjänster för kontinuerligt expertstöd till rådgivare ingå.

Enskild rådgivning

Enskild personlig rådgivning ska ingå när det avser område 2, Miljö och klimat. Eftersom området Miljö och klimat i första hand är av samhällsintresse motiverar det statligt stöd för rådgivning.

Målgrupper som verksamheten ska riktas till

Område 1 – Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd

- Verksamma inom jordbruk-, trädgård- (inklusive akvaponi) och rennäring
- Verksamma inom företag och ideella föreningar med hästverksamhet med minst 10 hästar
- Rådgivare, konsulter, entreprenörer, företag och organisationer som i sin verksamhet riktar sig mot verksamma inom jordbruk-, trädgård- (inklusive akvaponi) och rennäring och hästnäringen

Område 2 – Miljö och klimat

- Verksamma inom jordbruk-, trädgård- (inklusive akvaponi), skogsbruk och rennäring
- Verksamma inom företag och ideella föreningar med hästverksamhet med minst 10 hästar
- Rådgivare, konsulter, entreprenörer, företag och organisationer som i sin verksamhet riktar sig mot verksamma inom jordbruk-, trädgård- (inklusive akvaponi), skogsbruk, rennäring och hästnäring

Område 3 – Livsmedel och besöksnäring på landsbygden

- Verksamma inom jordbruk-, trädgård- (inklusive akvaponi) och rennäring
- Verksamma inom små företag inom livsmedelskedjan och besöksnäringen
- Rådgivare, konsulter, entreprenörer, företag, företagarföreningar och organisationer som i sin verksamhet riktar sig mot verksamma inom jordbruk-, trädgård- (inklusive

akvaponi), rennärning samt små företag verksamma inom livsmedelskedjan och besöksnäringen

Bidrag till de särskilda målen

Åtgärden bidrar till det övergripande målet om att modernisera sektorn genom att främja och utbyta kunskap, innovation och digitalisering i jordbruket och landsbygdsområden samt uppmuntra sektorn att ta till sig dessa saker.

Åtgärden bidrar även till övriga särskilda mål:

Särskilt mål 1: Stödja jordbruksinkomster som det går att leva på och jordbrukets motståndskraft i unionen för att förbättra livsmedelstryggheten.

Särskilt mål 2: Öka marknadsorienteringen och konkurrenskraften, med ett större fokus på forskning, teknik och digitalisering.

Särskilt mål 3: Förbättra jordbrukarnas position i värdekedjan.

Särskilt mål 4: Bidra till begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt till hållbar energi.

Särskilt mål 5: Främja hållbar utveckling och effektiv förvaltning av naturresurser som vatten, mark och luft.

Särskilt mål 6: Bidra till att skydda den biologiska mångfalden, stärka ekosystemtjänster samt bevara livsmiljöer och landskap.

Särskilt mål 7: Locka och understödja unga jordbrukare och underlätta affärsutveckling i landsbygdsområden.

Särskilt mål 8: Främja sysselsättning, tillväxt, jämställdhet, social delaktighet och lokal utveckling i landsbygdsområden, inbegripet bioekonomin och hållbart skogsbruk.

Särskilt mål 9: Se till att EU:s jordbruk svarar bättre på samhällets krav på livsmedel och hälsa, inbegripet säkra och näringsrika livsmedel som producerats på ett hållbart sätt, matavfall samt djurskydd.

Stöd får lämnas för

Stöd kan beviljas för nedanstående utgifter, under förutsättning att de är kopplade till aktiviteterna i projektet

- lön till personal för att genomföra projektet, inklusive lönepåslag och indirekta kostnader
- eget arbete för att genomföra projektet
- köp av tjänst för att genomföra projektet
- immateriella investeringar i form av inköp eller utveckling av programvara
- övriga utgifter som behövs för att genomföra projektet.

Övergripande villkor

Stöd får lämnas till projekt som syftar till att

- utveckla jordbruksverksamhet eller skogsbruksverksamhet
- förädla jordbruksprodukter till livsmedel
- utveckla landsbygden eller utveckla och bevara miljöer på landsbygden. Om den sökande är lokaliserad till en tätort som inte ligger på landsbygden ska projektets mervärde och nytta direkt tillfalla landsbygdsområdet.

Villkor för stödberättigande

- Stöd får lämnas för att organisera och genomföra aktiviteter för kompetensöverföring.
- Den som genomför aktiviteter ska ha lämpliga resurser i form av utbildad och kvalificerad personal inom det område som de ska bedriva kompetensutveckling, fortbildning eller rådgivning. Personalen ska ha relevant akademisk utbildning eller motsvarande kompetens för det aktuella området. Den som genomför aktiviteter ska ha dokumenterad erfarenhet inom det aktuella området.
- För stöd till kompetensutveckling får en deltagaravgift tas ut.
- Inom Område 1, Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvelfärd, lämnas stöd till verksamma inom hästnäringen enbart för åtgärder för att förbättra djurvelfärd.

Stödform och stödnivå

Stöd ges via upphandling, utlysningar eller genom att stödmyndigheten genomför projekt i egen regi. Vid utlysningar får stödmyndigheten ställa upp villkor som innebär att utlysningen riktar sig till vissa angivna stödmottagare.

Stöd kan ges utifrån faktiska utgifter, enhetskostnad, klumpsumma och procentuellt påslag.

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter. Om deltagaravgifter tas ut, ska stödberättigande utgifter minska med en summa som är lika stor som uttagna avgifter.

För kompetensutveckling, demonstrationer och information, rådgivning samt fortbildning utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse, se även avsnitt 13. Begränsningen gäller för den som får kompetensutveckling och för de stöd som beviljats under nämnda förordning under året för beslut om stöd samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller alltså inte per stödmottagare.

Förenklade kostnadsalternativ

Stödmottagaren får redovisa

- lunch eller middag med 100 kronor exklusive moms per måltid

- timlön beräknad med en årsarbetstid på 1 720 timmar
- resor med egen bil med 40 kr per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinjer vid tidpunkten för när utgiften uppstår
- eget arbete med 340 kr per redovisad timme
- en schablonsats för lönekostnadspåslag på 44,31 % av stödberättigande faktiska lönekostnader
- klumpsumma som fastställs utifrån budget där den behöriga myndigheten bedömer det som lämpligt
- Andra förenklade kostnadsalternativ som är tillåtna inom ramen för EU-förordningarna.

Förenklade kostnadsalternativ kan ändras under programperioden beroende på hur prisnivåerna ändras enligt artikel 77.2 i förslag till SPR.

Metod för beräkning av belopp eller stödnivå

Stöd kan ges utifrån faktiska utgifter och förenklade kostnadsalternativ. Vi kommer tillämpa enhetskostnader enligt artikel 77.1(b) i förslag till SPR, schablonsatser enligt artikel 77.1(d) i förslag till SPR och klumpsummor enligt artikel 77.1(c) i förslag till SPR.

Enhetskostnader används för följande utgifter:

Mat. Stödmottagare får redovisa utgifter för lunch och middag med en obligatorisk enhetskostnad. Fastställd enligt artikel 77.2(a) i förslag till SPR.

En högre nivå kan vara stödberättigande i samband med

- a. konferens
- b. projekt där mat har en central betydelse
- c. Stödmottagaren får redovisa utgifter för fika med faktiska utgifter, men högst med 60 kronor exklusive moms per person och tillfälle enligt Skatteverkets avdragsgilla maxnivå för enklare förtäring.

Resor med egen bil. Stödmottagare får redovisa resor med egen bil med en obligatorisk enhetskostnad per mil. Fastställd enligt artikel 77.2(a) i förslag till SPR.

Traktamente. Stödmottagare får redovisa utgifter för traktamente med en obligatorisk enhetskostnad enligt Skatteverkets nivå. Fastställd enligt artikel 77.2(a) i förslag till SPR.

Eget arbete. Stödmottagare som är en enskild firma, privatperson, kommandit- eller handelsbolag får redovisa utgifter för eget arbete med en enhetskostnad per timme. Fastställd enligt artikel 77.2(a) i förslag till SPR.

Standardiserad årsarbetstid. Stödmottagare som redovisar löner ska tillämpa en standardiserad årsarbetstid på 1 720 timmar. Fastställd enligt artikel 77.2(c) i förslag till SPR. Hela metoden som regleras i artikel 50.2(a) i förslag till CPR återanvänds och det är liknande typer av insatser och stödmottagare.

Schablonsatser används för följande utgifter

Lönekostnadspåslag. Stödmottagare som redovisar löner för anställd personal och för arvoden ska tillämpa en schablonsats för lönekostnadspåslag som läggs till på stödberättigande faktiska lönekostnader. Fastställd enligt artikel 77.2(a) i förslag till SPR.

Klumpsumma används för följande utgifter

Stödmottagare får beviljas stöd i form av klumpsumma som fastställs utifrån ett budgetförslag från fall till fall och som godkänns på förhand när stödmyndigheten bedömer det lämpligt. Klumpsummor kan beviljas för hela eller delar av stödet. Fastställd enligt artikel 77.2(b) i förslag till SPR.

Planerat enhetsbelopp och indikativ budget för interventionen inklusive mål för output- och resultatindikatorer

		2021-2027	Totalt
Planerat genomsnittligt enhetsbelopp			
Områdesindelning	Genomsnittligt stödbelopp per ärende		
Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvelfärd	9 214 000 kr		
Greppa Näringen	11 770 000 kr		
Ett rikt odlingslandskap	8 720 000 kr		
Ekologisk produktion	3 768 000 kr		
Växtskyddscentralerna	157 400 000 kr		
Grundvillkor	5 800 000 kr		
Hållbart skogsbruk	3 333 333 kr		
Livsmedel och besöksnäring	7 517 000 kr		
Indikativ budget			
Planerad output			
O.29 Antal fortbildnings- och rådgivningsinsatser eller fortbildnings- och rådgivningsenheter som får stöd inom ramen för EJFLU	Antal ärenden per 1 miljon i stöd		
Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvelfärd	0,11		
Greppa Näringen	0,08		
Ett rikt odlingslandskap	0,11		
Ekologisk produktion	0,27		
Växtskyddscentralerna	0,01		
Grundvillkor	0,17		
Hållbart skogsbruk	0,30		
Livsmedel och besöksnäring	0,13		
Planerat resultat		Hållbart skogsbruk	Hållbart skogsbruk
R.1 Förbättrad prestation genom kunskap och innovation: Antal personer som får stöd för rådgivning, fortbildning, kunskapsutbyte eller deltagande i operativa grupper inom europeiska innovationspartnerskap eller andra samarbetsgrupper/åtgärder	Antal deltagare per 1 miljon i stöd	Antal deltagare per 1 miljon i stöd -alternativ med rådgivning	Antal deltagare per 1 miljon i stöd -alternativ utan rådgivning
Kompetensutveckling	80,6	295	278
Rådgivningstjänster	27,8	124	
Fortbildning av rådgivare	16,7	50	47
R.2 Kopplingar mellan rådgivning och kunskapssystem: Antal rådgivare som får stöd för att integreras inom kunskaps- och innovationssystem inom jordbruket (Akis).		50	47

	16,7		
--	------	--	--

Siffrorna i tabellen bygger på exempel och antaganden. Siffrorna är inte förslag!

Övergripande kommentarer till stöd för kompetensutveckling

Jordbruksverket lämnade ett yttrande *Åtgärder för kompetensutveckling i Sveriges strategiska plan för gemensamma jordbrukspolitiken (GJP)*, dnr 3.1.17–00718/2020 i somras som åtgärdsbeskrivningen grundar sig på. I Yttrandet finns motiveringar till åtgärdsbeskrivningen.

Inom kompetensutvecklingsåtgärden finns det möjlighet att genomföra särskilda utlysningar riktade mot jämställdhet. Kompetensutveckling är ett viktigt verktyg som kan användas för att visa på betydelsen av jämställdhet för långsiktigt hållbara företag och en långsiktigt hållbar näring.

Motivering till enhetsbelopp

Vi har utgått från följande områden inom interventionen: Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvelfärd, Greppa Näringen, Ett rikt odlingslandskap, Ekologisk produktion, Växtskyddscentralerna, Grundvillkor, Hållbart skogsbruk samt Livsmedel och besöksnäring. Till varje område har vi räknat fram ett genomsnittligt stödbelopp. Det kommer att behöva göras ett antal antaganden om hur stor del av budgeten som kommer att beviljas för följande delåtgärder för innevarande programperiod för att vi ska kunna beräkna resultatindikatorerna:

- Kompetensutveckling
- Rådgivningstjänster
- Fortbildning av rådgivare.

Vi har beaktat följande förutsättningar och gjort följande antaganden för beräkning av enhetsbelopp och indikatorer med vissa justeringar:

- Beräkningarna har gjorts utifrån data över beviljade stöd inom innevarande programperiod som gäller för Kompetensutveckling (1.1), Demonstrationer och information (1.2), Rådgivningstjänster (2.1), Fortbildning av rådgivare (2.3).
- Den budget som föreslogs i utredningen om stödet till kompetensutveckling från juni 2020 ligger till grund för beräkning av enhetsbelopp och indikatorer. För Hållbart skogsbruk har vi utgått från att budgetens omfattning kommer vara densamma som för innevarande programperiod. I beräkningen av indikatorer och enhetsbelopp för samtliga områden har vi utgått från budgetbehovet för en sjuårsperiod.
- Genomförandet av projekten, förutom inom Hållbart skogsbruk, kommer till stor del att ske genom upphandlingar, vilket resulterar i färre antal projekt. För Hållbart

skogsbruk kommer Skogsstyrelsen arbeta på samma sätt som innevarande programperiod, med både utlysningar och upphandlingar.

- Ämnesområdet Skötsel av ängs- och betesmarker från innevarande programperiod kommer att ingå i Ett rikt odlingslandskap.
- Ämnesområdena Minskad klimatpåverkan och Vattenhushållning från innevarande programperiod kommer att ingå i Greppa Näringen.
- Varje budgetäggande myndighet kommer att genomföra i snitt 2 ärenden per område förutom för Grundvillkor och Växtskyddscentralerna, där Jordbruksverket är enda myndigheten. För Hållbart skogsbruk har vi utgått från en halvering av antalet projekt, från 60 till 30, eftersom åtgärd 1 och 2 föreslås slås samman till en åtgärd.
- Jordbruksverket kommer att genomföra 2 ärenden inom områdena Grundvillkor respektive Växtskyddscentralerna.
- För området Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd kommer Jordbruksverket att genomföra 5 stycken ärenden för djurvälstånd respektive konkurrenskraft samt 2 stycken ärenden inom det potentiella kunskapsnavet för animalieproduktionen. Det innebär totalt 12 stycken ärenden.
- För området Livsmedel och besöksnäring kommer Jordbruksverket att genomföra 6 stycken ärenden inom livsmedel respektive besöksnäring, vilket innebär totalt 12 stycken ärenden.
- Insatser som görs inom Demonstrationer och information (1.2) är förutsättningsskapande och når många i målgrupperna. Insatserna genererar inga deltagare, så därför fördelas budgeten för delåtgärden procentuellt på delåtgärdena Kompetensutveckling (1.1), Rådgivningstjänster (2.1) samt Fortbildning av rådgivare (2.3). Detta för att få fram en totalkostnad per deltagare som krävs för beräkna resultatindikatorerna R.1 och R.2.
- Fördelningen mellan de aktivitetstyper som motsvarar Kompetensutveckling (1.1), Demonstrationer och information (1.2), Rådgivningstjänster (2.1) samt Fortbildning av rådgivare (2.3) i innevarande programperiod kommer att vara densamma för områdena Greppa Näringen, Ett rikt odlingslandskap, Ekologisk produktion, Växtskyddscentralerna och Grundvillkor i kommande CAP:
 - Kompetensutveckling 14 %
 - Information och demonstrationer 52 %
 - Rådgivningstjänster 31 %
 - Fortbildning av rådgivare 3 %
- För områdena Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd samt Livsmedel och besöksnäring kommer inte enskild, personlig rådgivning att ingå.
- Fördelningen mellan de aktivitetstyper som motsvarar Kompetensutveckling (1.1), Rådgivningstjänster (2.1) samt Fortbildning av rådgivare (2.3) i innevarande programperiod kommer att bli följande för Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd samt Livsmedel och besöksnäring i kommande CAP:
 - Kompetensutveckling 20 %

- Information och demonstrationer 75 %
- Fortbildning av rådgivare 5 %
- För Hållbart skogsbruk har vi tagit fram två alternativ när vi beräknat kostnaden per deltagare: ett alternativ där rådgivning ingår och ett alternativ där rådgivning inte ingår. Se tabell i åtgärdstexten.

Fördelningen mellan de aktivitetstyper som motsvarar Kompetensutveckling (1.1), Rådgivningstjänster (2.1) samt Fortbildning av rådgivare (2.3) i innevarande programperiod kommer att bli följande för Hållbart Skogsbruk. Alternativ med rådgivningstjänster:

- Kompetensutveckling 58 %
- Information och demonstrationer 13 %
- Rådgivningstjänster 28 %
- Fortbildning av rådgivare 1 %
- Fördelningen mellan de aktivitetstyper som motsvarar Kompetensutveckling (1.1), Rådgivningstjänster (2.1) samt Fortbildning av rådgivare (2.3) i innevarande programperiod kommer att bli följande för Hållbart Skogsbruk. Alternativ utan rådgivningstjänster:
 - Kompetensutveckling 77 %
 - Information och demonstrationer 22 %
 - Fortbildning av rådgivare 1 %
- Schablon för prognostiserad prisutveckling påverkar utfallet av indikatorerna R.1 och R.2.

Kommentarer till tillägg av området Hållbart skogsbruk

Det som berör kompetensutveckling inom skog utgår från de skrivelser/yttranden Skogsstyrelsen tidigare lämnat när det gäller arbetet med den strategiska planen. I följande skrivelser finns mer bakgrund till förslagen:

- Skogsstyrelsens förslag på skogliga åtgärder i Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2021-2027", skickat till regeringskansliet 2019-06-27 (Skogsstyrelsens Dnr 2019/1818) samt
- Yttrande på promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige, skickat till regeringskansliet 2020-09-25 (Skogsstyrelsens Dnr 2020/2748; er referens N 2020/01752/JL)

Ambitionen har varit att de föreslagna ämnesområdena för kompetensutveckling ska vara så breda som möjligt inom de gällande målområdena. Då finns möjligheten, att när det finns en fastställd budget, välja mer specifikt vilka ämnen som blir aktuella utifrån den bedömning som kan göras när stöden startar om två år.

I dokumentet är följande punkter tillagda:

- Generellt är "skogsbruk" eller "hållbart skogsbruk" tillagt på flera ställen där målgrupper och ämnen nämns.

Sidan 6, avsnitt om klimatförändringar:

- att öka kunskaperna om hur man kan förebygga effekterna av klimatpåverkan genom ståndortsanpassning, stormsäkring och ökad variation inom skogsbruket.

Sidan 7, avsnitt om vatten, mark och luft:

- att öka kunskaperna om hur man kan minska negativ påverkan och skador på mark och vatten vid skogsbruksåtgärder

Sidan 8, avsnitt om ekosystemtjänster, biologisk mångfald och landskap:

- att öka kunskaperna om naturvårdande skötsel och ökad användning av alternativa skogsbruksmetoder för att kunna bidra till en större variation och mångfald i skogen
- att öka kunskaperna om hur man i samband med ordinarie skogsskötsel kan stärka förutsättningarna för biologisk mångfald i den brukade skogen genom att aktivt tillskapa strukturer och habitat.
- att öka kunskaperna om vilken hänsyn som behöver tas till natur, kultur- och sociala värden i skogen så att skogens alla värden ska kunna bevaras och utvecklas
- att öka kunskaperna om viltet som resurs och dess påverkan på skogens värden samt om olika åtgärder med syfte att öka fodermängden i landskapet

Sidan 8, tagit bort skog i punkten nedan då det istället täcks och beskrivs tydligare av de två första punkterna ovan:

- åtgärder i jordbruk för att öka ett områdes naturvärden, kulturvärden eller sociala värden.

Sidan 8, lagt till skog i följande punkt:

- skogs- och odlingslandskapets ekosystemtjänster eller dess gröna infrastruktur

Vad gäller rådgivning har vi beräknat två alternativ till indikatorer: en beräkning av kostnad per deltagare där rådgivning ingår och en beräkning där rådgivning inte ingår, se tabellen i åtgärdstexten. I förslaget till stödet för kompetensutveckling ryms kompetensutveckling och rådgivning inom samma åtgärd, istället för uppdelningen i två åtgärder som i nuvarande programperiod. För alternativet där rådgivning ingår ligger andelen rådgivning på samma nivå som i nuvarande period, det vill säga cirka 25% av budget. Rådgivning kopplad till investeringsstöden ingår i beräkningen. Detta oavsett om investeringsstöden fortsätter inom CAP eller övergår till nationella stöd (Nokås). För närvarande använder Skogsstyrelsen cirka 2 mnkr/år av anslag 1.2 ap 1 till rådgivning om Nokås.

Kostnaden per deltagare/mottagare skiljer stort beroende på om det är information/kurser för stora grupper (295 deltagare/1 mnkr) eller den, per deltagare, betydligt dyrare rådgivningen (124 deltagare/1 mnkr). Om kompetensutvecklingen riktas enbart mot kurser får man alltså fler deltagare per 1 mnkr i stöd.